

AMUNKA

A SZEGEDI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT HIVATALOS LAPJA

Problémák.

Szociálizmus és kereskedelem.

A szociálizmus a kapitalista gazdasági berendezkedés teljes átalakítására törekszik s bár e célkitűzése általánosan ismert, kevésbé ismert álláspontja a kereskedelemmel szemben. A kereskedelem volt hosszú időn keresztül a kapitalizmus megtestesítője. Kétségteljesen a XVI-XVII. század angol és holland kereskedői voltak a kapitalista szellem meghonosítói s uttorói az új termelési szervezetnek. A kereskedő fogalmát sokáig azonosították az uzsoráséval s amikor a munkásosztály küzdött a kizsákmányolás leküzdésének célkitűzésével megindult, erősen a kereskedelem ellen irányzott. A valóságban a munkásság a kereskedőkkel mind kevesebb surlódási felületen került szembe. A kereskedőkkel mint munkaadókkal aránytalanul kevesebb alkalmazott áll szemben, mint a gyárak s földek tulajdonosaival és általában a kereskedelem, a kapitalizmus megindítója összehasonlíthatatlanul kevésbé haladt előre a kapitalizálódás útján, mint az ipar vagy a mezőgazdaság. Míg az ipar mind nagyobb méretekben összpontosította a tőkéket, tömörült trustokba, kartellekbe, nagy piacok egyeduralmára törekedvén, a kereskedelem viszonylag kisebb tőkéket igényelt és mindenütt harcolva az ipar és mezőgazdaság monopolizáló törekvései ellen, a régi gazdasági liberális tradíciónak egyedüli fentartójává vált. Így sok helyütt hosszas szövetségbe is került a szociálista törekvésekkel, melyeknek ugyancsak résen kellett lenniük a monopolizáló törekvésekkel szemben. Angliában annak idején együtt vívták meg a szabad kereskedelem harcát s együtt védik ma is a rendszert a védővámos imperialisták ellen és együtt küzdöttek Németországban is a gabonavámok fölemelése ellen. A munkásság és kereskedelem viszonya kieledződött a háború folyamán, amikor az árak rettenetes emelkedése miatt jelentékeny felelősséggel tartozott a kereskedelem. A szociálista elmélet ennek előtte is hangoztatta, hogy a szociálista termelési rend nem ismerhet kapitalista kereskedelmet, de ez a kérdés különös élességgel a háborús inség idején nyomult előtérbe.

A háborús kormányok tehetetlenül állván szemben az egyre katasztrofálisabb drágulással s a háború kimenetelére veszélyessé válható elégtelenség levezeté-

sére az államszociálistikus intézmények egész sorát vezették be „központok” néven, melyek voltaképpen a kereskedelem szociálizálását s a fogyasztás bizonyos szabályozását célozták. Az eredmény — tudjuk — nagyon silány volt s a közvélemény a központokra még jobban haragudott mint az árdragító kereskedőkre s áremelkedés, áruhiány, az elosztás körül pedig korrupció uralkodott az egész vonalon. A központos államszociálizmus csődjéből egyesek hajlandók levonni a szociálizmus életképtelenségére nézve, nem gondolván meg, hogy semmi sem valósult meg a szociálista koncepcióból. A kapitalista teljes gazdasági világberendezkedés mellett képtelenség a kereskedelmet kiküszöbölni. A kereskedelem szabadsága nélkülözhetetlen a kapitalizmusban. A termelési anarchiát a kereskedelem ellensúlyozza az által, hogy a kereslet és kínálatot alkalmazkodva, oda viszi az árukat, ahova kell és kiegyenlítő szerepe van ez által. Amíg a termelést teljes szabad-

ság mellett magánosok irányítják, az elosztásban nélkülözhetetlen az egyéni spekuláció és rizikóvállalás. Ezért a gazdasági élet szabályozásának nyilvánvalóan a termelésnél kell kezdődnie. Természetesen résen kell lenni, nehogy a kereskedelemben is felülkerekedjenek az egyeduralmi törekvések s üdvösen ellensúlyozó hatást gyakorolnak e tekintetben a fogyasztási szervezetek. Azonban csak a valóban fogyasztók szervezetek, mert azok az agrárius szervezetek, amelyeket Magyarországon ma annyira támogatnak, nem különböznek a magánkereskedelemtől másban, mint hogy a kereskedelmi hasznot is a termelőknek akarják biztosítani. Sőt bizonyos tekintetben hátrányosabbak ezeknél, mert a kereskedelmi verseny előnyeivel sem rendelkeznek s a piac teljes monopolizálásával veszedelmesebbek a fogyasztóra, mint a kereskedelem. A fogyasztók szervezetekének nagyszerű organizációját Anglia és Németország építették ki, ezzel azonban majd más alkalommal foglalkozunk.

A miniszterek felelősségrevonása.

Elfogadták a javaslatot. — Vihar. Szerényi naplójegyzetei körül. — A nemzetgyűlés ülése.

Budapest, május 11. A nemzetgyűlést Rakovszky István elnök fel 11 órakor nyitotta meg. Ferdinándy Gyula igazságügyminiszter a miniszteri felelősség szabályozásáról benyújtott törvényjavaslat dolgában szólalt fel. A törvényjavaslat csak átmeneti rendelkezéseket tartalmaz, hogy a nemzetgyűlés tartama alatti is felelősségre lehessen vonni a minisztereket egy alkotmányos bíróság előtt. A törvény alapján a népköztársaság minisztériuma, tehát a Károlyi- és Berinkey-kormányokat is vád alá helyezheti. A törvény rendelkezései azonban nem alkalmazhatók a tanácskormány tagjaira, mert az ő cselekedeteik közönséges bűntettek, amelyek dolgában a rendes bíróság ítélkezik. Az igazságügyminiszter végül elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot. Utána Nikovényi Ferenc a keresztény nemzeti egyesülés pártja részéről szólalt fel a betérjesztett törvényjavaslatához és követeli, hogy ennek a törvénynek alapján visszamenőleg azokat a minisztereket is vonják felelősségre, akik szerencsétlenségbe döntöttek az országot.

Szerényi naplójegyzetei.

Szerényi József báró szólalt fel ezután és mint az utolsó alkotmányos kormány egyetlen nemzetgyűlési tagja kötelességének érzi fel-szólalni. Hogy a Károlyi-kormány tagjainak felelősségre vonhatóságát

ténye világosan álljon a nemzetgyűlés előtt, felolvassa naplójegyzeteit 1918 október 20-tól november 26-ig.

Rámutat arra, hogy ugyanakkor, amikor kinevezését várta a királytól Károlyi, már hűtlenné vált a király ellen.

Kerekes (kisgazdapárti): Nem volt bűn a király ellen konspirálni! (Percekig tartó zaj, felkiáltások: Ki kell dobni, hogy mer így beszélni!) Kerekes feláll, de szavait nem lehet érteni, az elnök kijelenti, hogy Kerekes szavait kimagyarázni óhajtja.

Elnök: Szerényi beszéde után meg fogja adni neki a szót.

Vass János közbekiált: Addig sem tűrjük, ki kell dobni!

Az elnök rendreutasítja Vass Jánost.

Szerényi: Tiltakozik Kerekes kijelentése ellen, mi királyhű nemzet vagyunk. (Zajos taps.) Ezután Szerényi folytatta naplójegyzeteinek felolvasását. Elmondja, hogy Károlyi utólag tényleg kapott szabályszerű minisztereinek kinevező okiratot.

Ezután a horvát kérdéssel szülő naplójegyzetei következnek, de mert bizonyos tendenciát vélneek találni egyesek a beszédében, befejezi a naplójegyzet felolvasását és visszatér a javaslatához, amelyre vonatkozó észleleteit fejegeti.

„Miért nem tartózkodik Magyarországon a király.”

Szerényi: Beszédem elején egy

közbeszólás hangzott el, hogy hol tartózkodik a király. Meg fogom magyarázni, hogy a király most miért nem tartózkodik Magyarországon. November elején történt, hogy a király közölte József főherceggel, hogy miután Bécsben veszedelemben forog az élete. Pozsonyba akar menekülni, onnan azonban azt a hírt kapta az udvartól, hogy ha a király Pozsonyba jönne, agyonvernék.

Szmrecsányi György indulatosan közbeszólt: Ez már nem igaz, erre én vagyok a tanu, hogy hazugság. Félrevezették a királyt.

Szerényi folytatja: Távol áll tőlem, hogy tárgyalni akarjam, amire az urak gondolnak és amire pártközi megállapodás kötelez, hogy nem bolgátjuk a legalitás kérdését. En forradalomról nem tudok beszélni, csak lázadásról beszélhetek. Lázadók azok, akik forradalmat rendeztek október 31-én amikor esküt tettek a királynak. Szerényi megállapítja Károlyiék felelősségét a Diaz-féle fegyverszüneti szerződés mellőzéséért, a román megszállásért. Elmondja a maga és Szurmay letartóztatásának történetét, amiért szintén Károlyiék felelősek.

A javaslatot általánosságban elfogadja azzal, hogy a részletes tárgyalásnál módosítást fog az egyik szakaszhoz benyújtani.

Félreértett szavak.

Azután Kerekes Mihály állott fel, hogy szavait kimagyarázza. Kijelenti, hogy ő királyhű magyar ember, az azonban bizonyos, hogy a Habsburg-ház 200 esztendő uralma alatt többször váltott ki a magyarságból elégedetlenséget. Ha valaki ebben a Házban úgy értelmezte volna közbeszólását, hogy a magyar király ellen irányult, akkor én tisztelettel bocsánatot kérek e miatt, azért azonban, hogy én habsburgellenes vagyok, amit nyíltan ki is mondok, engem ebből a Házból kidobni nem lehet.

Rakovszky István elnök megállapítja, hogy miután Kerekes kimagyarázta szavait, őt nem utasítja rendre. Megállapítja, hogy Szmrecsányi György azt kiáltotta közbe, hogy ki kell dobni, ezért a kifejezéseért rendreutasítja. Ameddig én — mondja az elnök — ennek a nemzetgyűlésnek elnöke vagyok, innen nem fognak senkit sem kidobni, minden képviselő az elnök oltalma alatt áll, elég erőt érezek magamban ahhoz, hogy a rendet ebben a Házban fentartsam. Ezután az elnök tíz perc szünetet rendelt el.

Szünet után.

Szünet után Szmrecsányi György személyes kérdésben szólalt fel, majd Rassay Károly Szerényivel polemizálva kijelenti, hogy ez a törvény nem bír visszaható erővel. Egyébként a javaslatot elfogadja. Ezután az elnök beírteszti a vitát.

Turi Béla előadó röviden reflektál az elhangzott kijelentésekre.

Ezután a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta.

A csonka kerületek.

Rubinek István, a közjogi bizottság elnöke a betérjesztette a felszabadult csonka kerületekről szóló törvényjavaslatot. Indítványozza, hogy a javaslatot holnapra tűzzék napirendre. A Ház az indítványt elfogadta.

Napirend.

Ezután az elnök napirendi indítványt tett, a Ház holnap délelőtti ülést tart, napirenden az indítvány és interpellációs könyv felolvasása, a most előterjesztett törvényjavaslat tárgyalása, továbbá a miniszterek felelősségre vonásáról szóló törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása.

A keresztény nemzeti egyesülés és a kiscgazdapárt politikai háborúja Vásárhelyen.

A keresztény nemzeti egyesülés pártja meg akarta akadályozni a kiscgazdapárt zászlóbontását. — A képviselőjelölés előzményei. — Leszakadt a szónoki emelvény. — Miniszterek Vásárhelyen. — Politikai fényképfelvételek a helyszínen.

A hódmezővásárhelyi kiscgazdapárti vasárnap bontotta ki a párt zászlóját. A kiscgazdapárt gyűlést tartott, amelyen Emich Gusztáv kereskedelemügyi miniszter, a kiscgazdapárt Hódmezővásárhely első kerületének képviselőjelöltje elmondta programbeszédét. A párt zászlóbontását és a képviselőjelölt programbeszédének az elmondását a keresztény nemzeti egyesülés pártja meg akarta akadályozni, és a kiscgazdapárt az előtört szónoki pódiumnak köszönhetve, hogy a gyűlést megtarthatta és a párt jelöltje elmondhatta beszédét. A kiscgazdapárti zászlóbontásáról és a gyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Képviselőjelölés akadályokkal.

Hódmezővásárhelyen régi idő óta két gazdasági egyesület működött. Az egyik a kiscgazdákból álló Kisbirtokos Szövetség, amely nagyatádi Szabó Istvánt tartotta vezérének, a másik pedig a Gazdasági Egyesület, amelynek vezére a mindenkori kormányok változásával változtak, de ahol állandóan az OMGE-hez tartozó emberek vitték a vezérszerepet. Vásárhely közhangulatában az a tudat ébredt meg, hogy a tulajdonképpeni demokrata kiscgazdapárti egyesület a Kisbirtokos Szövetség, míg a Gazdasági Egyesület a nagytőke és a kapitalizmus szolgálatában áll, mert ügyeit állandóan azok az emberek irányították, akik a levítezett munkapárt legreakciósabb elemei közé tartoztak. A két párt állandóan hadilábon állt egymással, csak az utóbbi időben akart a Gazdasági Egyesület a Kisbirtokos Szövetséggel fusionálni, amire azonban a kiscgazdák vezetői nem voltak hajlandók. A tisztult választások a két párt között lévő ellentéteket úgy-ahogy áthidalták, mert a pártok elhatározták, hogy együtt állhatnak jelöltek és közösen vesznek fel a harcot a keresztény nemzeti egyesülés pártja ellen.

A képviselőjelölés gyűlést össze is hívták a pártok vezető emberei, amelyre mind a két párt fölvozt.

A gyűlés során folyt egészen addig, míg a bel- és külterületi végrehajtóbizottságot állították össze, de azután, mikor a jelöltek személyéről kezdtek beszélni, az emberek egymást szidalmazták és végül is a jelölés értekezlet két táborra szakadt. A kiscgazdák Emich Gusztávot akarják jelölni az első kerületre, míg a Gazdasági Együlethez tartozók Lázár Dezső földbirtokost, az

egyesület elnökének öccsét, a volt munkapárt egyik agilis tagját jelölték. Óriási zaj kerekedett, vitaokoztak, lármáztak és végül is az elnök Ernyey István dr. gimnáziumi tanár odafordult a gyűléshez és azt mondta, hogy akik Emich Gusztávot jelölik, azok álljanak fel. Erre az iparegyet, iparistület kiküldötték, a kiscgazdák és tisztviselők felállottak. A másik tábor, látva azt, hogy kisebbségben maradt, lármázni kezdett. Egyszerre csak felállt egy a Gazdasági Együlethez tartozó földbirtokos és így szólt:

— Nekünk itt, úgy látszik, nincs keresni valónk, hagyjuk itt a gyűlést.

Erre a Gazdasági Együlethez tartozók és az egyet százötven tagu küldöttsége óriási zajban elhagyta a termet.

Mikor a Gazdasági Egyet kivonult, a jelölőgyűlés elhatározta, hogy a második kerületre Lázár Dezsőt jelöli.

Mikor a keresztény nemzeti egyesülés pártja megtudta, hogy a kiscgazdák között nagy a nézeteltérés, erősebben kezdett szervezkedni. A kiscgazdák és a Gazdasági Egyet vezetői viszont a nemzeti egyesülés pártjának az agitációja nyomán kibékültek és elhatározták, hogy együtt vesznek fel a választói küzdelmet. Létrehozták a két kiscgazdapárt között a fúziót és elhatározták, hogy május kilencedikén kibontják a kiscgazdapárt zászlóját és erre a napra lehívják Emich Gusztáv kereskedelemügyi minisztert, hogy mondja el programbeszédét. Viszont megállapodtak abban is, hogy az OMGE részéről meghívják Rubinek Gyula földművelésügyi minisztert, a kiscgazdák részéről pedig nagyatádi Szabó Istvánt közéleti minisztert. Rubinek Gyula le is utazott Vásárhelyre, azonban nagyatádi Szabó helyett sokorópátkai Szabó ment le.

Két jelölt egy gyűlésen.

Hetek óta készültek a kiscgazdák a vasárnapi zászlóbontásra. A keresztény nemzeti egyesülés pártja azonban megelőzte őket, mert már nyolcadikán Budaváry László nemzeti gyűlési képviselő vezetésével egy egész sereg képviselő utazott le Vásárhelyre és kibontották a nemzeti egyesülés zászlóját, azonban a képviselőjelölt Szadeczky Lajos egyetemi tanár nem mondta el programbeszédét. A kiscgazdák viszont bandériummal és magyar ruhás lányokkal várták a jelöltüket.

A miniszterek különvonatja délelőtti tíz óra helyett tízenként órákor érkezett Vásárhelyre.

A vonatonál Soós István dr. polgármester üdvözölte a minisztereket, majd kocsiába ültek és a városháza elé hajtottak.

Mikor a miniszterek kocsijai a városháza elé értek, Ernyey István dr. felment a pódiumra, megnyitotta a gyűlést és átadta a szót Szadeczky Lajosnak, a keresztény nemzeti egyesülés pártja jelöltjének.

A kiscgazdák meglepetve látták, hogy az ő zászlóbontásukon az ellenpárt jelöltje mondja a kortesbeszédét. Közben a miniszterek fölmentek a széles emelvényre és megmondták Szadeczkynek, hogy hagyja őket beszélni. Szadeczky oda sem hallgatott, hanem arról beszélt, hogy Erdélyből menekült és Végvári verseiből kezdett felolvasni. Elővette cikkerét, felfejt és szavalni kezdett.

Összetörik az emelvény.

Ebben a pillanatban nagy recsegés hallatszik, az emelvény összedől, a szónok hátraesik és az emelvényen levő miniszterek sietve ugrálnak le. Szadeczky a következő pillanatban felugrik, tovább akarja szavalni a verset, azonban nem tudja elolvasni, mert a cikkerje összetört. Közben Rubinek felállt egy asztal tetejére és beszélni kezd, mire Szadeczky csak annyit mond, hogy programbeszédét a jövő héten majd elmondja.

Rubinek beszéde.

Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter nagy általánosságban változta a mai helyzetet és kijelenti, hogy ezt a békét nem lehet elfogadni.

Ma még a lelkekben elégedetlenség van és bizonyos, hogy egy nagy nemzetközi változás előtt állunk. A Kelet még tele van ismeretlenséggel és a magyarságra még nagy szerep vár.

Ezután rátér a földbirtokreformra és kijelenti, hogy készen van a törvényjavaslat. Célja, hogy a föld hozzáférhetetlenségét megszüntesse és módot nyújt arra, hogy mindenki földhöz jusson.

A mult egyoldalú politikája.

— Itt jártam 25 év előtt, — mondotta —

Megkérdeztem tőlük, hogy mi a bajuk. Megmondták és én tudom, hogy mi a bajuk. Ez a század a szociális eszme korában él, ezt kell helyrehozni, az elégedetlenséget kell megszüntetni, ki kell irtani. Jogos, hogy a munkás a maga érdekének a megvédésére szervezkedik. A törvényjavaslatba belevette a földmunkások érdekét is. Azt mondják, hogy a kiscgazdák a csizmásokat bevitték a parlamentbe, ezt a vádat viseli, mert a mai helyzetért a mult egyoldalú politikája a felelős.

A programbeszéd.

A földművelésügyi miniszter után Emich Gusztáv kereskedelemügyi miniszter mondta el programbeszédét. A beszéd híjjával volt minden szónoki lendületnek, de tudományos adatokon és érveken épült fel. Kijelenti, hogy a kormány elkészítette az ipartörvényt és a javaslat két-három héten belül a Ház elé kerül. A törvényben benne lesz a képzéshez kötött mesterség, ami kizárja azt, hogy a mester helyett üzletvezető vezesse az üz-

letét. A tanonckérdést szabályozza, rendes tanoncszerződéseket kell kötni és ellenőrizni fogják, hogy a mesterek hogyan bántanak a tanonccal, milyen ellátást adnak és ügyelni fognak arra, hogy a tanoncok szak-képzés kapjanak.

Sokorópátkai Szabó hadat üzen.

Ezután sokorópátkai Szabó István lépett az emelvényre és alig kezd beszélni, a keresztény nemzeti egyesülés pártja folyton közbekiabál és a Budavárról jött képviselők kiáltani kezdik, hogy Budaváryt akarják hallani. Szabó István a zajt igyekszik túlkibábelni és int, hogy most ő beszél, a többiek hallgassanak.

— Ünnepegni jöttünk, — mondotta — zászlót akarunk bontani, a kiscgazdapárt zászlóját és most idejönnek a nemzeti egyesülés pártja Budaváry László vezetésével ünnepet rontani. De az a dobogó, amelyik kibírta a vörös szónokokat, nem bírta ki őket. Olyan akartak mondani, hogy a dobogó nem bírta el, összetört alattuk. Beszél a kiscgazdapárti és azt mondja, hogy a nemzeti egyesülés azt fogja rájuk, hogy osztályuralmat akarnak. Nem akarunk osztályuralmat — folytatja — hanem jogrendet akarunk. A hitbizományosok nem törődnek a munkásokkal. Tönkretették az országot.

ha az intelligencia akar valamit, jöjjön hozzánk, mi befogadjuk őket mesterünknek, tanítóinknak.

Aki jót akar, ne cserélje a nevet én a címet. Kéri a kiscgazdákat, hogy a nemzeti egyesülés pártjának a zítóira ne adjanak semmit.

Szóhoz jut a másik jelölt is.

Szabó István beszéde alatt Budaváry László odamegy Rubinek Gyulához, hogy engedje válaszolni. Rubinek azt feleli, hogy kérje ezt Szabótól. Mikor Szabó István befejezi a beszédét, Tornyai János áll fel a dobogóra és kijelenti, hogy ő a magyar munkások nevében beszél, akik nemzeti alapon állanak. Mindjárt meg is mondja, hogy ez a párt a fővárosban van, a hatodik kerületben és kijelenti ennek a pártnak a nevében, hogy ő nem ismeri azt a szót: proletár. Kéri a kiscgazdákat, hogy Emich Gusztávra szavazzanak.

Tornyai János beszéde alatt Budaváry László hol Rubinek, hol meg Szabó Istvánt kéri, hogy engedjék beszélni.

Budaváry feláll az emelvényre és kijelenti, hogy nem akar ünnepet rontani, nem akarja bántani a zsidókat, de kimondja, hogy a zsidóknak nem ad földet. Viszont izgatni sem akar, de ő keresztény Magyarországot küzd és követeli, hogy a zsidókat távolítsák el az országból. A beszéde többi részén is a zsidókról és a munkásokról beszél, akik szerinte idáig juttatták az országot és megtorlást követel.

A miniszterek nem várták meg, amíg Budaváry befejezte a beszédét, hanem otthagyták a gyűlést. A kiscgazdák, mikor látták, hogy a miniszterek eltávoznak, elkezdtek hazafelé szaltingózni, úgy hogy Budaváry beszédének a végén, amikor Szadeczky Lajos ajánlotta képviselőnek, csak a rendületlenül kitartott dalárdának beszélt. A gyűlést be sem rekesztették, mert nem

volt ott Emgye István, mivel ő is ellávozott a miniszterekkel.

Ha a vége jó, minden jó.

A kisczadapárt a Tisza-szállóban bankettet adott, amelyen a miniszterek is résztvettek. Délután öt órakor utaztak el Szentestre, ahol a kisczadapárt hivatalos jelöltje, **Négyessy László** egyetemi tanár mondotta el programbeszédét.

Érdeklődéssel várjuk ezek után, hogyan végződik a hódmezővásárhelyi politikai háború és egyben megállapítjuk azt is, ami különben tudnivaló, hogy a korteskorutakon történetekről a hivatalos tudósítások nem adnak hiú képet. Ezt természetesen nem is szabad tőlük rossz néven venni. Ez alkalommal mi a hivatalos tudósítás hézagait póoltuk ki a helyszínen fölveit politikai tényképekkel.

HIREK

— **A Püspök-téri kereskedők beadványa.** A rendőrfőkapitányság intézkedésére a piacot a Tisza Lajos-köruti Püspök-térről a gőzfürdő elé helyezték át, mivel a piac a Püspök-téren össze volt zsúfolva. A Püspök-téri kereskedők most azzal a beadvánnyal fordultak a tanácshoz, hogy helyezték vissza a piacot, mert a piac áthelyezése veszélyezteti az ottani üzletek forgalmát.

— **Kihágási eljárás a süteménykészítő pékek ellen.** A pékek az árvizsgáló bizottság tilalma ellenére két dekás zsemlyéket és kilókat árultak két koronáért. Az árvizsgáló bizottság átirat a rendőrséghez, amely kedden délelőtt razziát tartott a péküzletekben. A razzia eredménye az volt, hogy tíz péket a kihágási bíró elé állítottak. A lefoglalt süteményeket a kórházi betegek részére utalták ki, a pékek ellen pedig megindították a kihágási eljárást.

— **Fajka Lajos dr. kihallgatása.** Fajka Lajos dr. szegedi ügyvéd bűnügyében a szegedi törvényszék megkezdte a tárgyalásokat. Az ötös tanács **Markovich Iván** elnökletével egyelőre kiszállt Felső-tanyára és ott a helyszínen hallgatja ki a tanukat. A tárgyalást Szegeden fogják folytatni és az ítéletkihirdetés is itt lesz.

— **Proletársors.** A szabadkai országos Szentminálytelek község határában a fára felaszotva egy munkáskülsejt embert találtak. A szegedi rendőrség kiszállt a helyszínre és mivel a hulla személyazonosságát nem lehetett megállapítani, lefényképezték és a hullaházba szállították.

— **Letartóztatott bankigazgató.** **Grinberg Leó**, az egyik bukaresti bank igazgatója Bukarestből Párisba akart utazni. A Simpon-vonaton nem volt számozott helye és ezért Szegeden leszállították a vonatról. Az állomáson mint kémletartóztatták és a kihágási bíró elé állították, aki igazoltatása után visszaadta elkobzott értékeit és szabadlábra helyezte.

— **Az Urániában kedden, szerdán és csütörtökön** az olasz kinematográfia csodás alkotása „A vörö aréna” lesz bemutatva. Előadások kétféleképpen 5, 7 és 9, vasárnap 2, fél 4, 5, 7 és 9 órakor.

Általános sztrájk Franciaországban.

Lyon, május 11. (MTI) A villamosvasutak személyzete úgy döntött, hogy az általános sztrájkra szóló felhívásnak eleget tesz. Ma reggel már a villamosvasutak nem közlekedtek.

Marseille, május 11. (MTI) A szervezett munkások ma elhatározták az általános sztrájkot.

Saint-Etienne, május 11. (MTI)

Valamennyi szakszervezet az általános sztrájk mellett döntött. Sok munkás megjelent ugyan munkahelyén, társaik azonban elvonulásra kényszerítették őket.

Tíz métermázsos talpbőr története.

A város „olcsó” bőrvásárlása. — Az árvizsgáló bizottság mentőakciója. — Iparosok küldöttsége a polgármesternél.

A szegedi iparosok vagy egyáltalán nem, vagy csak uzsoraáron tudtak bőrt szerezni és emiatt a cipő ára lehetetlenül magasra szökött fel Szegeden. A város, hogy ezen a helyzeten segítsen, megbízta **Rákos Árpádot**, hogy olcsó talpbőrt szerezzen. Rákos a város részére tíz métermázsos talpbőrt vásárolt kilónként háromszázötven korona ötven filléres árban. A bőr a napokban érkezett Szegedre, de a városnak nem sok öröme tellett benne, mert időközben a bőr ára leszállt és így csőd fenyegette a városi bőrvásárlást.

Rendes körülmények közt örövendetes jelenségnek kellene tartani, hogy valamely cikkben áresés mutatkozik, de itt — a fogyasztók kárára — arról volt szó, hogyan meneküljön a város a rosszul sikerült bőrvásárlás deficitjéről. A tanács tehát az árvizsgáló bizottsághoz fordult, hogy a város által vásárolt bőr árát olyan mértékben **makszimálják**, hogy a város ne fizessen rá a bőrvásárlásra.

Az árvizsgáló bizottság — elég helytelenül — magára vállalta a mentőakciót és kimondta, hogy a bőr kilóját háromszázötven koronára és a hozzászámított ötpercentes kereskedői haszonérti lehessen eladni. Az árvizsgáló bizottság határozata szerint tehát Szegeden egy

kiló bőr **háromszázhatvanöt** korona lenne akkor, amidőn Budapesten olcsóbban lehet beszerezni a bőrt.

Az iparosok és a fogyasztók nevében szót emeltek az árvizsgáló bizottság eljárása ellen, mert nem engedhetjük meg, hogy a város üzleti veszteségét áthárítsák a közönségre. Akkor, amidőn minden vonalon az árak leszorítására törekszünk, maga az árvizsgáló bizottság nem támogathat semminemű árfelhajtási akciót, még akkor sem, ha a város bőréről van szó.

Egyébként a szegedi iparosok **Pálffy József dr.** vezetésével küldöttséget mesztettek a polgármester elé ebben az ügyben. A küldöttség azt kérte a polgármestertől, hogy a város által vásárolt bőrt ne a kereskedők útján — tehát ötpercentes drágítással — osszák szét, hanem adják át közvetlenül az iparosoknak.

A polgármester megígérte, hogy **két métermázsos** bőrt átenged az iparosoknak háromszázötvenkoronás árban. A küldöttség tudomásul vette a polgármester kijelentését.

Mi ehhez azt a megjegyzést fűzzük, hogy mind a tíz métermázsát át kellene adni szétosztásra az iparosoknak, de, persze, akkor elmaradna az ötpercentes ártöbblet és nem vezetne eredményre a mentőakció.

A népek megértése a spaai konferencián.

Berlin, május 11. (MTI) A *Corriere Della Sera* jelentése szerint **Nitti** a spaai konferencián meg fogja kétféleképpen erőszítesét, hogy elérje a népek közötti megértésnek és Európa talpraállításának sietését és azt, hogy Németországot és Ausztriát, mielőtt csak lehetséges, befogadják a népszövetségbe.

Bécs, május 11. A *Secolo* értesülése szerint **Nitti** miniszterelnök távol fogja tartani magát a spaai tanácskozásoktól Anglia magatartása miatt. Anglia ugyanis meg akarja nyerni Németországot az Oroszország elleni koncentrikus támadás gondolatának. A berlini angol katonai misszionárius szerint megbízatása van e célból, hogy Németországban önkénteseket toborozzon.

Angol-magyar kereskedelmi összeköttetés.

Budapest, május 11. Hágából jelentik a Budapesti Tudósítónak: Londoni jelentés szerint az angol kormány megengedte, hogy üzleti kötések történhetnek, pénzügyi természetűek is, angol és magyar bankok és magáncégek között.

Az ántánt válasza a magyar béke delegáció jegyzékeire

Budapest, május 11. (MTI) A szövetséges hatalmak válasza a magyar béke delegációnak a békejavaslatra tett megjegyzéseire.

A válasz kiegészítő része a békeszerződésnek és 44 oldalra terjed. A válasz nem terjeszkedik ki a magyar béke delegáció előterjesztéseiben tett minden kérelemre, hanem csak azokra, amelyekre a szövetséges hatalmak szükségesnek vélték felelni.

Politikai határozatok. A kisebbségek védelmét illetőleg a válasz utal arra, hogy a szövetséges hatalmak hajlandók a magyar béke delegáció kérelmének eleget tenni és a békeszerződés 44., illetve 47. pontjaihoz helyesnek vélt intézkedéseket hozzáfűzni. Hasonló kikötések fogják védelmezni a forgalom szabadságokat, valamint a többi nemzetekkel való kereskedelmet. A szóbanforgó területek átengedése következtében előállható vitás kérdések, amennyiben jelen szerződésben ezekre vonatkozóan intézkedés nem volna, utólagos konvenciók útján fognak rendezettni. A magyar béke delegáció által kérelmezett kielégítő szakaszok a szerződésbe nem voltak felvehetőek, mert ezek legyőzhetetlen komplikációkat okoznának.

A kereskedelmi flotta harminc százalékának visszaszolgáltatására irányuló kérelem nem teljesíthető.

Az a kérelem, hogy a művészeti tárgyak visszaadása korlátoztassék az utolsó tíz esztendőben és nem az 1867 óta elvitt tárgyakra, nem volt teljesíthető.

Pénzügyi határozatok. A pénzügyi határozatokra vonatkozóan a szövetséges hatalmak engedményekre nem hajlandók. **Magyarország szénvédelme nem a békeszerződés feltételeinek eredménye, hanem azon tettei következménye, hogy a háborút provokálta és elnyújtotta.** Mindazonáltal a szövetséges hatalmak azt óhajtják, hogy a Magyarországgal kötött béke, amidőn a sérelmeket reparálja, egyúttal méltányos is legyen és a szövetséges hatalmak igyekezni fognak, hogy az elvi döntések megszabta korlátok között könnyítsenek a pénzügyi határozatok keresztülvitelén. A szerződéseket, elévüléseket és ítéleteket tárgyaló fejezetnél a kölcsönökre irányuló magyar javaslat azzal a megokolással utasít-

Berlinben sztrájkolnak a lapkihordók.

Berlin, május 11. (MTI) Minthogy a lapkihordók beszüntették a munkát, ma már csak kevés lap jelenik meg. Az *Ullstein*-cég egy egységes lapot ad ki, a *Lokal Anzeiger* pedig mint déli lap jelenik meg.

Cigaretta hüvelyek

Club, Ris-Abadie és Samum cigaretta-papírok, papírszalvetták, pipereszappanok nagyban és kicsinyben a legolcsóbb budapesti napi árak mellett kaphatók a

Médi Spécialité

Jókai-utca 11. sz.

Telefon 15-20.

SZEGED

higiénikus szivarkahüvely főraktáraiban

Rákóczi-tér (Tábor-u. 2.) a tüdőoltó-laktanyával szemben. VIII. megálló.

Cigaretta töltőknek is legolcsóbb bevásárlási forrása.

tatik vissza, hogy a háború előidézésében való felelősségre tekintettel Magyarország nem számíthat a szövetségesekkel egyenlő elbánásra.

A magánjogi rendelkezésekből következő vitás ügyek eldöntésére a 3. tervezet VI. részében meghatározott választott bíróságokról szóló rendelkezések irányadók.

A kikötők, vízi és vasúti közlekedésre vonatkozó rendelkezések is változatlanul fentmaradnak. A magyar észrevételekre általánosságban az a felelet, hogy a tisztán technikai kérdéseknek a háttérbe kell szorulniuk ama tárgyalások előtt, amelyek alapján Magyarország határai kijelöltek.

A nemzetiségekre vonatkozó fejezetnél a szövetségesek a szerződés semmiféle változtatására nem hajlandók. Ami azt a kérelmet illeti, hogy azok, akik egy új államba költözködnék át, a másikban megvárhatnák nemcsak ingatlanukat, hanem amaz ingóságait is, amelyek az ingatlanok kihasználására szükségesek, a szövetségesek úgy vélik, hogy ezekre a kikötés nem vonatkozik és csak előnyösnek vélik a szövetséges hatalmak, ha a különböző érdekelt államok a szóbanforgó ingatlanok meghatározásánál lehetőleg liberálisan járnak el.

A katonaságra vonatkozó határozatoknál továbbra is fentartják a szövetséges hatalmak azt a kimondott elvet, hogy a magyar hadsereg csak önkéntes toborzás útján legyen megszervezhető. Abban ellenmondást látnak a szövetséges hatalmak, hogy Magyarország 85 ezer embert öhajt fegyverben tartani, viszont állítás szerint képtelen 35 ezer emberből álló zsoldos hadsereg költségeit viselni. Arra sem látnak okot, hogy Magyarországnak 105 millióért meghaladó kaliberű ágyúhasználatát engedélyezzék. A kiegészítő egységek fenntartására irányuló kérelem semmivel sincs megokolva katonai szempontból, mert meghaladják a magyar hadsereg megállapított kereteit.

Az erdészek létszámának növelése sincs megindokolva, mert Magyarország elveszti erdeinek legnagyobb részét.

Eppen úgy nincs megokolva a csendőrségnek és a rendőrség létszámának nagymértékű emelése. A szövetségesek hozzájárulnak azonban ahhoz, hogy az erők tényleges létszáma csekély mértékben növeltesse.

Semmiképp sem engedélyezhető Magyarországnak az a jog, hogy hadiszert szabadon vásárolhasson külföldön.

A hajózásra vonatkozó határozatoknál fentartják a szövetséges hatalmak azt az elvet, hogy Magyarországnak csak rendőri célra lehessen vízi ereje.

Ahhoz sem járulnak hozzá a szövetséges hatalmak, hogy Magyarország javára írják azt az összeget, amellyel hozzájárult az osztrák-magyar hadiflotta létesítéséhez. A haditengerészeti anyagnak, valamint hajóknak átadása minden feltétel nélkül kell, hogy történjék.

A hadifoglyokat illetőleg Magyarországnak azt a kérelmét, hogy külön kutatóbizottságokat létesíthessen, nem teljesíthetik.

Reparációk. A szövetséges hatalmak megjegyzik, hogy a Magyarország által tett előterjesztéseket a legnagyobb figyelemmel áttanulmányozták és nem vcsztették el

szem elől ama politikai és katonai eseményeket, amelyek Magyarországon november 3-ika óta történtek. A jelenleg Budapesten működő szövetségek közti bizottság feladata megállapítani, hogy mennyiben érintették Magyarország rendelkezésére álló forrásait a szóbanforgó katonai és politikai események. Ennek a bizottságnak feladata megállapítani, hogy mennyiben helytálló a magyar béke delegációnak az az állítása, hogy Magyarország 1926 május 1-ig semmiféle pénzületi, vagy természetbeni fizetést a békeszerződés 163., illetve 165. §-a alapján nem teljesíthet.

KORZÓ-MOZIR-t.

Telefon:

Igazgatóság 4-55. Pénztár 11-85.

Szerdán május 12-én

Az olasz Cines-gyár
Krisztus filmje

MÁRIA MAGDOLNA

bibliai filmjáték 5 felvonásban.

A főszerepben Ileana Leonidoff.

Előadások: hétköznap 5, 7 és 9 órakor.
vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

A békeszerződés aláírása.

Budapest, május 11. Kopenhágából jelentik a Budapesti Tudósítónak: A Skandinaven Telegraphen Compagnie jelenti Párisból: A magyar béke delegáció vezértitkárságának visszatérését a jövő hétre várják. A vezértitkárság meg fogja hozni a választ, vajjon a béke delegáció a szerződés aláírására fel van-e hatalmazva, vagy sem. Mihelyt a békeszerződés alá lesz írva, kinevezik a jóváhagyó bizottság tagjait, akik június elején utaznak Budapestre.

A Budapesti Tudósítónak írják Párisból: Az United Presse tudósítója a bekekenferencia körében arról értesül, hogy véleményük szerint Magyarország a békeszerződést, ha ultakozás kíséretében is, alá fogja írni. A határidő újabb meghosszabbítására nem gondolnak.

Szakmozgalom

Felhívás. Felhívjuk azokat a szakszervezeteket, amelyek még nem jelentették be új helyiségüket, hogy azt a párttitkárságnál azonnal jelentsek be. (Maros-utca 4. szám. „Kiss kaszinó.”) Amennyiben telefonjuk van, annak száma is bejelentendő. A már elhelyezkedett szakszervezeteket pedig felhívjuk, hogy a párttitkársággal a legelőbbben közöljék a pénzületi órák napját és óráját.

Szerdai gyűlések.

Vigalmi bizottság este 6 órakor a párttitkárságnál, Maros-utca 4. sz. alatt „Kiss-kaszinó”. — Pollák-cég fonó és cserébező textil munkásainak műhely-értekezlete este fél 6 órakor a Parádi-féle vendéglőben, Baró Jósika-utca 1. sz.

Csütörtöki gyűlések.

Bőripari munkások bizalmi testületének tanácskozása este 7 órakor a Kossuth Lajos-sugárút 16. szám alatt levő „Turul” Szilágyi-féle vendéglőben. — Fém munkások bizalmi testülete ülése este 6 órakor a Valéria-téri Bara-féle vendéglőben.

Pártélet

A párttitkárság értesítése.

A párttitkárság új helyisége Maros-utca 4. szám alatt (Kiss-kaszinó) van. Telefon 9-50.

A gyűléseket az eddigi feltételek mellett a jövőben is a titkárságnál kell bejelenteni.

Kerületi pártszervezetek értesítése. A felsővárosi 1. pártszervezet helyisége Csuka-utca 2. szám alatt Wágner-féle vendéglő. Pénzületi órák: szerdán 6-7 óráig. — A rókusai pártszervezet helyisége Kossuth Lajos-sugárút 83. szám. Pénzületi órák minden vasárnap délután 2-4 óráig. — Kérjük a fenti kerületekbe tartozó párttagokat, hogy a befizetéseket mielőbb eszközöljék.

Az ifjúság munkások pénzületi órákat minden vasárnap délelőtt 9-től 11 óráig tartják a Maros-u. 4. sz. „Kiss-kaszinó”. Felhívjuk a tagokat, hogy a fenti időben jelenkezzenek.

A szerkesztésért DEÁK DEZSŐ felelős
Kiadó: SCHACHTITZ JÁNOS.

Kiadja: A MUNKA lap- és nyomdavidálat
szövevényzet

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vár-utca 7. szám. (Telefon-szám 10-96.)
Nyomda: Madách-utca 1. Telefon: 6-20.

Aranyat ezüstöt

magas napi áron vesz

Győri Béla

műtörás és ékszerész
Klauzál-tér 2. szám.

Legjobb sveici óra, ékszer, gramofonlemez, éngyújtó
tűző, zseblámpa, legolcsóbb árakban. — ra- és ékszerjavítás
jótállás mellett. Tört aranyat, régi arany- és ezüst pénze-
ket legmagasabb áron vesznek.

TÓTH JÓZSEF órásmester, Kölcsey-u. 7. Prófétával szamban.

A Munka hirdetéseit

naponta sok ezren olvassák,

A Munka hirdetéseit

minden munkás
figyelembe veszi.

Hirdessen A Munkában,

hogy a munkásság
fölkeresse az üzletét.

Hirdetéseket fölvesz A Munka

kiadóhivatala

Vár-utca 7., 1. em. Telefon 10-96

BLUZOK és női télikabátok legolcsóbban kaphatók

Schön Henrik

kész nőruha rakárában. Csekonics-u.

Hirdetés szerzőt

előnyös feltételek
mellett felvesz

A MUNKA

kiadóhiv. (Vár-utca 7. sz.)

SANDÁLOK

fatalpall, gyermeknek 16-30,
női 30-45, férfi 35-50 kor-ig.

HAZIGIPŐK posztó és börtalppal

30-40-50-60 és 150 koronáig
érkeztek nagy választékban

a Károlyi-utcai bazárban

HORN EDE, (a bejelentő hivatal
sorában, Feketesas-épület).

Munkások! Elvtársak!

A ti lapotok

A MUNKA

Agitáljatok, hogy saját lapotok
minél hatalmasabb legyen!